

GAMTOS ATEITIS

2022 m. IV ketv.

NAUJIENLAIŠKIS

Gerb. klientai,

Siunčiame Jums VŠĮ „Gamtos ateitis“ paskutinį šių metų naujienlaiškį, kuriame – mūsų naujienos, aktualijos, patarimai ir rekomendacijos pakuočių atliekų tvarkymo ir tvarumo tema – Jums ir Jūsų verslui.

AKTUALU GAMINTOJAMS IR IMPORTUOTOJAMS

ATNAUJINTOS REKOMENDACIJOS DĖL PAKUOČIŲ PRISKYRIMO PERDIRBAMOMS / NEPERDIRBAMOMS

*Rekomendacijas parengė VŠĮ „Gamtos ateitis“
Aplinkosaugos ekspertė D. Gedgaudienė*

Informuojame, kad lapkričio 8 d. aplinkos ministerija atnaujino rekomendacijas dėl pakuočių priskyrimo perdirbamoms/neperdirbamoms.

Pranešime teigiama, kad Lietuvoje ir užsienyje veikiančių sertifikuotų mokslinių laboratorijų bei atliekų perdirbėjų duomenimis, perdirbti tinkama homogeniška (vienalytė), iš vienos rūšies medžiagos pagaminta pakuotė. Taigi, be papildomų perdirbamumą patvirtinančių dokumentų perdirbamajai priskiriama iš vienos rūšies medžiagos pagaminta pakuotė, kuri:

- paženklinta pagal Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių priede nurodytą ženklinimo sistemą, medžiagos, iš kurios ji pagaminta žymėjimu (pvz., paženklinta PAP arba PAP 22 – popierius) arba
- nepaženklinta medžiagos, iš kurios ji yra pagaminta, žymėjimu, tačiau kurią vizualiai galima identifikuoti kaip pagamintą tik iš vienos rūšies medžiagos, pvz., kartono, stiklo, metalo.

Pakuotės medžiaga	Ženklinimas
STIKLAS	GL (arba GL nuo 70 iki 79)
METALAS	FE (arba FE 40), ALU (arba ALU 41) Nuo 42 iki 49
POPIERIUS / KARTONAS	PAP (arba PAP nuo 20 iki 39)
MEDIS AR KAMŠTINĖ MEDŽIAGA	FOR (arba FOR nuo 50 iki 59)
MEDVILNĖ AR DŽIUTAS	TEX (arba TEX nuo 60 iki 69)
POLIETILENTEREFTALATAS	PET arba PET 1
AUKŠTO TANKUMO POLIETILENAS	HDPE (arba HDPE 2)
POLIVINILCHLORIDAS	PVC (arba PVC 3)
ŽEMO TANKUMO POLIETILENAS	LDPE (arba LDPE 4)
POLIPROPILENAS	PP (arba PP 5)
POLISTIRENAS	PS (arba PS 6)

PAKUOTĖS, KURIOMS REIKIA DOKUMENTŲ, PATVIRTINANČIŲ JŲ TINKAMUMĄ PERDIRBTI, IR NEPERDIRBAMOSIOS PAKUOTĖS

Pavojingoms medžiagoms arba preparatams supakuoti naudojamos pakuotės, kurios dėl sąlyčio su šiomis medžiagomis šalinamos ar sudeginamos kaip pavojingosios atliekos, dažniausiai nėra perdirbamos.

Lietuvoje ir užsienyje veikiančių sertifikuotų mokslinių laboratorijų bei atliekų perdirbėjų duomenimis, perdirbti tinkamų kombinuotų pakuočių yra labai mažai, jų perdirbimui taikomi dar visiškai nauji inovatyvūs ir brangūs sprendimai. Tokių pakuočių atliekos dažniausiai vežamos į atliekų deginimo gamyklas ir panaudojamos energijai gauti.

Todėl norint minėtas pakuotes priskirti perdirbamosioms būtini jų tinkamumą perdirbti (perdirbamumą) patvirtinantys dokumentai iš akredituotų laboratorijų ar pakuočių atliekų perdirbėjų ar eksportuotojų iš Tvarkytojų sąrašo, kurie tokios rūšies pakuočių atliekas perdirba Lietuvoje ar išveža perdirbti į kitas ES šalis.

Taigi, **neturint perdirbamumą patvirtinančių dokumentų, neperdirbamosioms pakuotėms priskiriamos:**

- pavojingoms medžiagoms arba mišiniams supakuoti naudojamos pakuotės, pažymėtos pavojų sveikatai reiškiančiais ženklais:

Pakuočių užterštumą ir pavojingumą galima identifikuoti naudojantis „Haz-ident“ metodika: <https://pavojingosiosatliekos.lt/metodika/>

- atitinkančios Duomenų ir informacijos apie Lietuvos Respublikoje gaminamas, importuojamas, platinamas, eksportuojamas ir profesionaliai naudojamas chemines medžiagas ir preparatus, jų savybes, galimą poveikį žmogaus sveikatai ir aplinkai teikimo, rinkimo, kaupimo bei tolesnio paskirstymo tvarkos aprašo 1 priede (Cheminiai mišiniai, priskiriami pavojingiems dėl jų poveikio žmonių sveikatai ar dėl jų fizinio poveikio) pateiktas pavojingumo fazes. Pavyzdžiui, Augalų apsaugos produktų pakuočių, išskalautų pagal Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių nuostatų reikalavimus (šių taisyklių 65 p. nurodytu trigubo skalavimo metodu), atliekos klasifikuojamos kaip nepavojingosios pagal Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo IV skyriuje nurodytą Atliekų sąrašą priskiriant atitinkamą nepavojingų atliekų kodą atsižvelgiant į medžiagą, iš kurios yra pagamintos tokios pakuotės (pvz., kodą 15 01 02 plastikinės pakuotės), jeigu atlikus minėtu būdu išskalautų augalų apsaugos produktų pakuočių atliekų pavojingųjų savybių vertinimą, vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo I skyriuje pateikta metodika, nustatoma, kad šių pakuočių atliekos nepasižymi nei viena pavojingąja savybe. Tokios pakuotės gali būti priskiriamos perdirbamosioms. Priešingu atveju, t. y. neišskalavus augalų apsaugos produktų pakuočių minėtu būdu arba jas išskalavus, bet neatlikus šių pakuočių atliekų pavojingųjų savybių vertinimo ar atlikus tokį vertinimą nustačius, kad šios pakuočių atliekos pasižymi bent viena pavojingąja savybe, tokios augalų apsaugos produktų pakuočių atliekos priskiriamos pavojingosioms atliekoms.
- Kombinuotosios pakuotės, pagamintos iš skirtingų medžiagų sluoksnių (pvz., plastikas su aliuminio sluoksniu, popierius, padengtas vienu ar daugiau sluoksnių kitų medžiagų, impregnuotas popierius (pvz., C/PAP 82 – popierius+plastikas; C/PAP 84 – popierius ir kartonas+plastikas+ aliuminis).
- Daugiasluoksniis plastikas (kietasis, lankstusis) – įvairūs plastikų lydiniai, laminatai (PP+PE, PET+PE, PA+PE, OTHER 7 ir pan.).

Daugiasluoksnės plastiko pakuotės yra skirstomos į lanksčiąsias ir kietąsias. Sunkiausiai perdirbamos daugiasluoksnės lanksčiosios plėvelės, sudarytos iš kelių skirtingų polimerų sluoksnių.

Vizualiai vertinant nepaženklintą pakuotę ir esant abejonų, ar pakuotė pagaminta iš vienos medžiagos, pvz., ar pakuotė pagaminta tik iš vienos rūšies plastiko, ar popierinė pakuotė nėra laminuota, gamintojai ir (ar) importuotojai turėtų įsitikinti, ar tokia plastikinė pakuotė nėra daugiasluoksnė plastikinė pakuotė, pagaminta iš kelių rūšių plastikų (ženklinama – OTHER 7), ar tokia plastikinė pakuotė neturi aliuminio sluoksnių, ar popierinė pakuotė nėra laminuota plastiko sluoksniu. Gamintojai ir importuotojai, norėdami priskirti jas perdirbamoms, privalo turėti dokumentus, pagrindžiančius, kad šios pakuotės atitinka 2 lentelėje nurodytų standartų reikalavimus ir (ar) yra perdirbamos Lietuvoje ar išvežamos perdirbti į kitas ES šalis.

Norint įrodyti, kad kieto ar lankstaus daugiasluoksnio plastiko pakuotės atitinka perdirbamumą įrodančius standartus, turi būti atlikti tokios pakuotės sudėtinės medžiagos tyrimai, kurių metu būtų nustatyta, su kuria plastiko rūšimi (PE, PP, PET ir t.t.) ši medžiaga tinkama (turėtų būti) perdirbama.

Nebaigtinis standartų, pagal kuriuos įrodomas pakuočių (medžiagų) perdirbamumas, sąrašas. 2 lentelė

Standarto pavadinimas	Standarto paskirtis
LST EN 13432	Įrodo, kad pakuotės medžiaga biologiškai skaidi ir kompostuojama
UNI 11743 (2019) (taikomas Italijoje)	Įrodo, kad kombinuota, popieriaus turinti pakuotė, kurią sudaro popierius ir kitų medžiagų priedai, yra tinkama perdirbti kartu su popieriaus atliekomis, ji gali būti išplaušinama ir iš gautos plaušienos gali būti pagamintas antrinis popierius.
PTS RH 021/97 (taikomas Vokietijoje)	
Voluntary Standard For Repulping and Recycling Corrugated Fiberboard Treated to Improve Its Performance in the Presence of Water and Water Vapor (taikomas visame pasaulyje, tyrimai atliekami ir Lietuvoje)	
RecyClass*	Įrodo plastikų atitikimą perdirbamumo standartams ir pakartotinio naudojimo galimybes.

**Lietuvoje pagal šį standartą plastiko perdirbimo procesus ir jų gaminius sertifikuoja bei konsultacijas teikia auditorius MB „Ecogrant“*

Nebaigtinis laboratorijų, nustatančių kombinuotų ir daugiasluoksnių plastiko pakuočių tinkamumą perdirbti kartu su atitinkamos medžiagos rūšies antrinių žaliavų srautu, sąrašas

Lietuvoje Kauno technologijos universiteto Pakavimo inovacijų ir tyrimų centro, Aplinkosaugos technologijos katedra ir VšĮ „Lietuvos energetikos institutas“ laboratorijose atliekami tyrimai siekiant pagrįsti visų lanksčiojo, kietojo plastiko daugiasluoksnių ar popieriaus pagrindu pagamintų kombinuotų pakuočių tinkamumą perdirbti kartu su iš vienos medžiagos pagamintos perdirbamos medžiagos srautu. **3 lentelė**

Atliekami tyrimai dėl kombinuotų ir daugiasluoksnių pakuočių sudėtinių medžiagų tinkamumo perdirbti su	Tyrimus atliekanti laboratorija
AUKŠTO TANKUMO POLIETILENU HDPE arba HDPE 2	• https://www.iktr-online.de/ (Vokietija), • https://ct-ipc.com/ (Prancūzija) • https://www.plasticsforming.com/testing/ (JAV)
LANKSČIUOJU POLIETILENU PE	• https://www.aimplas.es/ (Ispanija) • https://www.proplast.it/en/ (Italija) • https://www.plasticsforming.com/testing/ (JAV)
POLIPROPILENU PP arba PP 5	• Kietuoju PP: • https://www.iktr-online.de/ (Vokietija) • https://ct-ipc.com/ (Prancūzija) • https://www.plasticsforming.com/testing/ (JAV) • https://www.norner.no/ (Norvegija) • https://www.proplast.it/en/ (Italija) • Lanksčiuoju PP: • https://www.aimplas.es/ (Ispanija) • https://www.plasticsforming.com/testing/ (JAV)

Daugiau informacijos galite rasti **ČIA**.

Nuo 2022 m. gruodžio 7 d. įsigaliojo Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių (toliau-Taisyklės) pakeitimai, kurie sudaro įmonėms galimybę pasirinkti, kaip pakuočių apskaitoje Vieningoje gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinėje sistemoje (GPAIS) apskaityti Savoms reikmėms* sunaudotas pakuotes – atskirai ar kartu su kitiems asmenims perleistomis pakuotėmis.

Pakuočių apskaitos būdas pasirenkamas kiekvienų kalendorinių metų pradžioje ir nekeičiamas metų eigoje. Pasirinktas būdas turi būti taikomas visoms pakuočių rūšims (medžiagoms).

Gamintojai ir importuotojai, nusprendę 2023 m. Savoms reikmėms sunaudotas pakuotes priskirti bendram tiekų vidaus rinkai pakuočių kiekiui (pakuočių apskaitos žurnale veiklos būdas - Prekyba LR rinkai), turėtų:

- pateikus vertinimui 2022 m. pakuočių apskaitos metinę ataskaitą GPAIS-e, koreguoti duomenis GII sąvade, panaikinant žymą prie veiklos būdo Sunaudojimas savoms reikmėms.
- pakeisti įmonės pakuočių apskaitos tvarką, nurodant, kad Savoms reikmėms sunaudotos pakuotės nuo 2023 m. apskaitomos kartu su kitiems asmenims perleistomis pakuotėmis.
- Pakuočių atliekų sutvarkymą Įrodančių dokumentų užsakymą pateikti ne atliekų tvarkymo įmonei, o asociacijai Gamtos ateitis.

*Pakuočių sunaudojimas savoms reikmėms – į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežtų ar Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamintų supakuotų gaminių išpavimas (...).

Su įsakymu, kuriuo keičiamos Taisyklės, galite susipažinti **ČIA**.

TVARUS VERSLAS

Mūsų „Ateities pakuotės“ klubas jau vienija 41 narį

Šiuo metu prie klubo prisijungusios įmonės

„Ateities pakuotės“ klubo nariai tvarių pakuočių temą gvildeno Verslo pusryčiuose

Spalio pabaigoje „Gamtos ateitis“ sukvietė savo įsteigto „Ateities pakuotės“ klubo narius į Verslo pusryčius Vilniuje – į kūrybą, kulinariniais nuotykiams bei namų jaukumui ir tvarumui garsėjančią Gian Luca Demarco Kulinarinės studiją – paklausti tvarių pakuočių srityje dirbančių pranešėjų pristatymų ir kartu padiskutuoti apie verslą šiuo metu lydinčius tvarumo iššūkius. Klubo nariai turėjo progą išgirsti trijų pranešėjų pristatymų, apimančių skirtingas sritis – mokslą, verslą ir kūrybą.

Tvirių pakuočių vystymo konsultantas
Juozas Baranauskas

KTU Aplinkos inžinerijos instituto docentas ir
KTU Pakavimo inovacijų ir tyrimų centro
vadovas, Doc. Dr. Visvaldas Varžinskas

Tvorių pakuočių vystymo konsultantas **Juozas Baranauskas**, bendradarbiaujantis su „Gamtos ateitis“, konsultuojant klubo narius tvorių pakuočių klausimais, kalbėjo apie tai, **„Kaip išspręsti pakuočių tvarumo rebusus?“**.

„Pakuočių tvarumo temoje keičiasi vartotojai, reikalavimai ir konkurentų pakuotės. Kokios rizikos ir galimybės atsiranda su visais šiais pokyčiais ir nuo ko pradėti? – kėlė klausimą Juozas Baranauskas. – Prekės ženklas nori kuo pigesnių sprendimų, rinkodaros skyrius nori turėti skambius šūkius, dizaino skyrius nori išsiskirti lentynoje, pakuočių gamintojai nori standartinių sprendimų – kaip rasti kompromisą? Kaip suderinti visų lūkesčius ir tuo pačiu gauti geriausią rezultatą? Geriausią visiems – ne tik pačiam gamintojui, vartotojui, bet ir savo paliekamui pėdsakui – gamtai? O ir apsisprendus keistis, galime pridaryti nemažai klaidų. Kaip jų išvengti?“ Pranešimo metu buvo kalbėta apie pakuočių iššūkius, galimybes, klaidas; apie tvarumo, kainos, originalumo, patvarumo ir kitų niuansų santykį. Taip pat didelis dėmesys skirtas aptarti, kokios galimos ir rekomenduotinos pakuočių keitimo kryptys, strategijos, atskirų atvejų pristatymai.

Juozas Baranauskas, dirbęs su dizainu ir gamyba, dabar prekės ženklu ir dizaino agentūroms padeda kurti tvaresnes, išskirtines, pigesnes pakuotes ir visus sprendimus aiškiai pateikti vartotojams. Priklausomai nuo projekto, Juozas suburia nuolat besikeičiančias tvarumo konsultantų, konstrukcijų projektuotojų, medžiagų inovatorių ir kitų profesionalų komandas, o pati jo veikla neapsiriboja teoriniu konsultavimu, nes kartu su Pinproof komanda klientus nuveda iki techninio projekto paruošimo stadijos.

KTU Aplinkos inžinerijos instituto docentas ir KTU Pakavimo inovacijų ir tyrimų centro vadovas, **Doc. Dr. Visvaldas Varžinskas** pristatė pranešimą **„Ateities pakuočių medžiagos ir technologijos. Ką mokslas ruošia smarkiai besikeičiančiam rytojui?“**.

Mokslininkas savo pristatyme aptarė šiuolaikines globalias tendencijas, formuojančias naujų pakuočių tyrimų ir inovacijų kūrimo kryptį, pristatė ir pateikiant konkrečius pavyzdžius, aptarė, kokie šiuo metu vykdomi pakuočių tyrimai aktualiausi šiandien – tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje. Taip pat – papasakojo, kokios naujos medžiagos bei pakavimo technologijos – rytojaus pakuočių rinkai – yra kuriamos jų Pakavimo inovacijų ir tyrimų centre.

„Verslas ir tvarumas – tai nesibaigiančios lenktynės, kai kažkuriam verslui pristačius visuomenei tvarią idėją, prasideda kitų verslų, veikiančių konkurencinėje plotmėje, noras sukurti kažką dar tvaresnio, dar originalesnio ir, žinoma, nepamirštant ir siekio dar labiau taupyti verslui kaštus.“ – kalbėjo doc. Dr. Visvaldas Varžinskas. – Tik gaila, kad neretai tie dideli norai ir pompastiški vieši pristatymai apie tvarumą ilgainiui baigiasi tuo, kad nueinama žaliojo smegenų plovimo arba priešingai – netvarumo ir nesibaigiančių lenktynių keliu. Ar bus tvariau, jei gėrimo tvarią stiklo pakuotę pakeisime į pakuotę iš popieriaus (arba kitais žodžiais įvardijant – iš medžio pluošto), kurio viduje – skysčiui nelaidi plėvelė, gaminama iš skirtingų medžiagų – plono PET ar bioplastiko plėvelės, kas galutiniame rezultate tokią pakuotę paverčia kombinuota, su maža tikimybe jai būti perdirbtai ir su didžiausia tikimybe jai nukeliauti į deginimo įrengimus“?

„Komunikuoti reikia tikrus dalykus, – ragino mokslininkas. – Nes vartotojas šiandien yra labiau išprusęs nei gali tikėtis verslas, o jei vartotojas nesupras – tai nunistebkite, kad konkuruojantis verslas – savotiška kontrolės tarnyba – padės jūsų vartotojui suprasti, ar jūsų vykdoma komunikacija apie produkto tvarumą neprasilenkia su realybe. Tada verslui reikės dirbti dvigubai daugiau, tuo pačiu bandant kapstyti iš klampios komunikacijos, reabilituojant tą tikrąjį tvarumą“.

Doc. Dr. V. Varžinsko pagrindinės tyrimų ir vykdomų projektų sritys – aplinkos apsaugos vadybos sistemos ir standartai, švaresnės gamybos ir žiedinės ekonomikos metodų taikymas gaminių vystymo sistemose, būvio ciklo įvertinimas, ekologinis („žiedinis“) gaminių projektavimas ir technologinių eko-inovacijų diegimas pramonėje, darnaus vartojimo strategijos, verslo socialinė atsakomybė.

CRITICAL Dizaino vadovas **Paulius Budrikis** pristatė pranešimą **„Juk poveikis, o ne „spalva“ mums rūpi.“** Pranešėjas atvirai ir praktiškai pristatė tvarumo temos nevienareikšmiškumą, atsakė į klausimą, kodėl pakuočių dizainas negali būti teigiamai paveikus, tvarus ir efektyvus be mokslo, be įvairiausių tyrimų, eilės kūrybinių procesų ir skirtingų suinteresuotųjų šalių įsitraukimo. Taip pat įvardino kūrybos procesus bei kontekstui jautrius įrankius, kurie padeda kurti tą poveikį, kurio visi siekiame, stengdamiesi nueiti didelius žingsnius su paliekamu kuo mažesniu pėdsaku.

„Žalia (angl. „green“) yra tapusi tiek semantiniu, tiek vizualiniu sinonimu tvarumo kryptį reprezentuoti. Tačiau tikslas, kuris įgalina šią temą aktyvuoti, yra pozityvus poveikis (angl. impact). – kalbėjo P. Budrikis. – Jis yra taškas, į kurį turi krypti kiekvieno į tvarumą–orientuoto žvilgsnis. O poveikis visada egzistuoja kontekste. Todėl norint sukurti tvarų pokytį, būtina žvelgti integraliau ir sistemiškiau nei dėžutės dydis ar jos medžiagiškumas“.

Paulius Budrikis yra vienos didžiausių Baltijos šalyse tyrimų ir dizaino (Research & Design) CRITICAL + Xwhy agentūros dizaino vedlys, jau daugiau nei du dešimtmečius aktyviai dalyvaujantis dizaino lauke kaip kūrėjas, mentorius, LDA (Lietuvos Dizaino Asociacija) ir ADCE (The Art Directors Club of Europe) narys.

„Ateities pakuotės“ klubas buvo sukurtas tam, kad įmonės, gamintojai ir importuotojai – „Gamtos ateities“ klientai – tarpusavyje ir visuomenei dalintųsi savo patirtimi pakuočių ekologijos tema ir įkvėptų pokyčių imtis tuos, kurie dar tik svarsto eiti šiuo keliu. – renginyje kalbėjo „Ateitis pakuotės“ klubo koordinatore, VŠĮ „Gamtos ateitis“ Komunikacijos ir marketingo vadovė **Diana Ramanauskaitė**. – Klubas dar labai jaunas, skaičiuojantis antrus veiklos metus, bet jau turintis 41 narį.

Per šiuos metus pristatėme ne vieną klubo narių verslų tvarumo kelionę, bendradarbiaudami tiek su „Verslo žiniomis“, tiek su Lietuvos ryto televizijos laida „Švarūs miestai“, tiek deleguodami pranešimui „Verslo žinių“ konferencijoje „Tvarus verslas“ mūsų klubo narius, taip pat – pakviesdami savo ekspertinėmis žiniomis aktualiomis temomis konferencijose ar publikacijose dalintis ir mūsų draugus / partnerius – tvarumo ekspertus“.

Klubas taip pat buvo pastebėtas ir šiais metais įvertintas kaip geriausia metų korporatyvinės komunikacijos iniciatyva. „Klube yra toliau laukiami visi mūsų klientai. – primena klubo koordinatore. – Svarbiausias kriterijus, į kurį atsižvelgiame – tai įmonės darbas su tvaria pakuote arba siekis tapti tvaresniais, imtis kitų ekologinių iniciatyvų. Labai džiaugiamės, kad dabar tarp klubo narių yra didelė įvairovė – nuo stambių rinkos žaidėjų iki startuolių. Kiekvienas jų turi kuo pasidalinti, kuo pasidžiaugti. Netgi šiandien, kai globali situacija diktuoja naujas sąlygas ir iššūkius verslui, o galbūt tvarumo temą vėl bloškia į mažiau prioritetizuojamų temų sąrašą, smagu girdėti, kad verslų jau anksčiau atlikti namų darbai tvarumo srityje leidžia jiems kiek lengviau kvėpuoti šiandien, kad pavyktų ne tik išlikti, bet ir tapti dar labiau draugiškesniais jų vartotojui, visuomenei ir gamtai“.

Ilgalaikis „Ateities pakuotės klubo“ tikslas – vystyti ir skleisti ekologines idėjas Lietuvoje, skatinti Lietuvos gamintojus ir importuotojus naudoti ekologiškesnes pakuotes, šviesti visuomenę aplinkos taršos pakuočių atliekomis bei jų rūšiavimo klausimais.

Nuotraukos – R. Galadausko.

- „Ateities pakuotės klubo“ **veiklos įstatus** galite rasti **ČIA**.
- **Išsamiau** apie klubo veiklą galite susipažinti **ČIA**
- **Norinčius prisijungti** prie klubo kviečiame kreiptis: apk@gamtosateitis.lt arba tel. Nr.: +370 655 02837.

„Ateities pakuotės klubo“ nariais gali tapti Lietuvoje registruotos įmonės, įstaigos ar organizacijos, kurių pakuočių tvarkymą organizuoja VŠĮ „Gamtos ateitis“. Būsimas narys savo veikloje turi naudoti perdirbamas pakuotes arba siekti ir planuoti jas naudoti.

GAMINTOJŲ / IMPORTUOTOJŲ ORGANIZACIJŲ 2022 M. RINKOS DALYS

Organizacijos pavadinimas	Užimama rinkos dalis, %	Finansuojamos rinkos dalys, %		
		Stiklinei pakuotei	be stiklinės ir medinės pakuotės	Be medinės pakuotės
VŠĮ „Gamtos ateitis“	39,043719	31,749192	40,826616	38,134357
VŠĮ „Žaliasis taškas“	57,654335	68,250808	59,173384	61,865643

PASTABA. Rinkos dalys apskaičiuotos pagal mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaracijų (FR0524) 2022-10-10 duomenis.

Atliekų rūšiavimas ir tvarumo įgūdžiai ofise – tai maratonas, ne sprintas

Gyventojų apklausos rodo, kad 9 iš 10 apklaustųjų rūšiuotų savo aplinkoje atliekas daugiau ir atsakingiau, jei būtų sudarytos tam patogios sąlygos ir pakaktų motyvacijos ir paskatinimo iš šalies. Ne išimtis ir šių įgūdžių stiprinimas kiekvieno mūsų darbo vietoje. Tad nusprendus įmonėje pradėti labiau rūpintis tvarumu, atsakingu vartojimu, atliekų rūšiavimu, reikia su komanda įgyvendinti pagrindinį tikslą – padaryti taip, kad tai taptų pačiu paprasčiausiu ir įprasčiausiu dalyku kiekvienam.

VŠĮ „Gamtos Ateitis“ dalijasi paprastais patarimais, kaip šiuos kolegų įgūdžius stiprinti darbo vietoje, leidžiant visiems suprasti, kad rytojais labiausiai priklauso nuo to, kaip elgiamės šiandien. Jeigu galime kažką pakeisti – būtina tai daryti be pasiteisinimų, dabar, tarsi pradėdant bėgti ilgą maratoną, o ne trumpą sprintą. Bet bėgti drauge su kažkuo visada smagiau ir lengviau.

Pirmiausia motyvacija – po to veiksmas

„Kiekvienam įgūdžiui tapti įprasta rutina reikia laiko, – atkreipia dėmesį VŠĮ „Gamtos ateitis“ viešinimo ir marketingo vadovė Diana Ramanauskaitė. – Įsivaizduokime, kad vadovui kilo mintis nuo rytojaus ofise pradėti labiau rūpintis ekologija, rūšiavimu, atsakingu vartojimu, tikintis, kad jau kitą dieną bus galima skaičiuoti pirmuosius rezultatus. Deja, bet darbuotojai kaip ir su kiekvienu darbo aplinkoje įgyvendinamu pokyčiu, turi apsibrasti, išgirsti privalumus, naudas, pasiteirauti kolegų nuomonės, pamatyti, kas keisis kasdienėje aplinkoje ir ilgainiui sau įtvirtinti naujus įpročius“. Kalbant apie tvarumą ir su juo keliaujančius pokyčius, darbuotojai turi žinoti, kuo jų asmeninis indėlis ir prisidėjimas bus naudingas įmonei, kurioje jie dirba – tai padidins motyvaciją prisijungti prie pokyčių. Viena priežasčių, kodėl ofise žmonės nelinkę rodyti iniciatyvos rūšiuojant ar stengiantis taupyti įvairias priemones, yra ta, kad jie nesupranta, kodėl įmonei tai yra svarbu, nežino, kad tai – galbūt dalis įmonės strategijos, žengiant kelyje į tvarumą.

Kuris variantas jus labiau motyvuotų rūšiuoti?

Tad pradėkime nuo pirminės motyvacijos. Šiandien jau nepakaks pasakyti darbuotojams, kad „rūšiuokime – planeta mums padėkos“, reikia kažko apčiuopiamesnio ir matomesnio kiekvienam. Tebūnie tai bus visų kartu sutaupytos išlaidos (sunaudojant mažiau popieriaus, mažiau kanceliarinių priemonių ir kt.), už kurias bus galima įsigyti kažką kito, galbūt paaugoti geriems darbams – gyvūnų prieglaudai, medžių sodinimui ar vabzdžių viešbučio miesto parke, bičių avilio ant stogo įrengimui. „Svarbiausius dalykus apie nerūšiuojamų atliekų ir netausojamų išteklių daromą žalą gamtai visi ir taip jau žiname, tačiau tai, kas įmonėje kuria bendro tikslo jausmą, skatina komandiškumą tarp kolegų, kuria teigiamą įmonės ir bendruomenės įvaizdį ir duoda rezultatą – tik pridės papildomų taškų prie įmonės vidinės kultūros stiprinimo“ – priduria VŠĮ „Gamtos ateitis“ viešinimo ir marketingo vadovė.

Nuo ko pradėti?

1. Šiukšliadėžės rūšdavimui:

- Atlikite mini auditą ofise, atsakydami į klausimą – ar darbuotojai apskritai turi, į ką rūšiuoti atliekas? Jei turi, ar tokių šiukšliadėžių ofise yra pakankamai? Jei atsakėte „taip“ – kiekvienas turi šiukšliadėžę po stalą, rekomenduojame to atsisakyti – įrengiant rūšdavimui skirtas bendras šiukšliadėžių stoteles patogiose ir kolegų dažnai praeinamose, patogiose vietose (koridoriuje, poilsio zonoje, virtuvėlėje) – eidami išmesti šiukšlių kolegoms tuo pačiu ir pajudės.
- Kaip atrodo rūšdavimui skirtos šiukšliadėžės? Jos turi būti puikiai matomos, sugrupuotos centralizuotai, vienoje vietoje – skirtingoms atliekom.
- Labai svarbūs aiškūs ženklai ir paaiškinimai ant pačių šiukšliadėžių ar šalia – kokias atliekas į kurias šiukšliadėžes galima mesti. Skaičiuojama, kad priartėjęs prie šiukšliadėžės žmogus apsisprendimui, kur mesti atliekas, paprastai skiria 2-3 sekundes, todėl palengvinkime kolegoms šį darbą, naudodami aiškia, lengvai suprantamą grafiką, padedančią greitai rasti teisingą atsakymą.
- Žinoma – pati šiukšliadėžė, skirta rūšdavimui ar visa rūšavimo šiukšliadėžių stotelė turi atrodyti estetiškai ir tvarkingai, turi būti reguliariai ištuštinama.
- Taip pat svarbu žinoti, ar surinkus šias surūšiuotas atliekas, už ofiso švarą atsakingi darbuotojai, aptarnaujanti švaros įmonė turės kur šias atliekas utilizuoti, t.y. ar pati įmonė / patalpas ofisui nuomojanti įmonė turi sudariusi sutartį dėl antrinių žaliavų išvežimo. Kad nesigautų taip, kad darbuotojų iniciatyva baigsis mišriųjų atliekų konteineryje.
- Kur gauti specialių šiukšliadėžių rūšdavimui? Galima jų įsigyti tiek prekybos centruose, tiek šioje srityje besispecializuojančiose parduotuvėse arba ieškoti informacijos apie skelbiamas iniciatyvas, akcijas, kai tokios dėžės (kartoninės ar plastiko) verslo įmonėms dalijamos naudojimui nemokamai.

2. Įmonės vidinės kultūros tradicijos. Norite, kad tvarumas taptų įpročiu jūsų kolegoms? Paskatinkime juos augti:

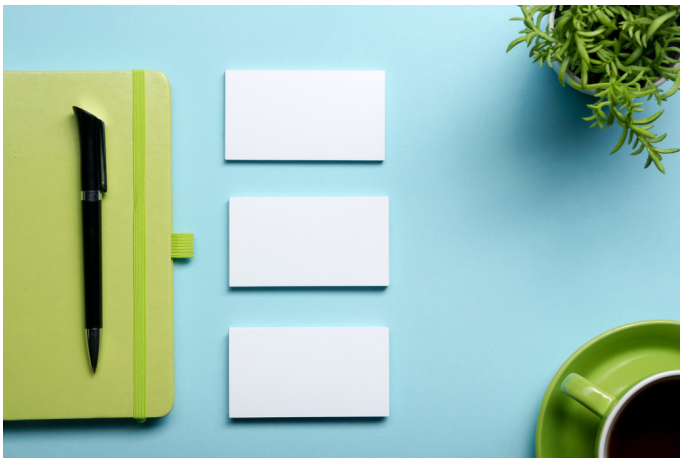
- Įveskite į įmonės minimų / švenčiamų dienų kalendorių tvarumo / aplinkosaugos ar Žemės dieną, per kurią kasmet inicijuokite skirtingas veiklas: bendrą filmo aplinkosaugos / tvarumo tema žiūrėjimą (tikrai puikių filmų galima rasti Netflix), surenkite protmūšį aplinkosaugos tema, pasirinkite ir sutvarkykite kolegiskai kokį parką mieste, prisidėkite prie kitų organizuojamų iniciatyvų, susijusių su tvarkymu ar aplinkos gražinimu, pakvieskite į įmonę kokį aplinkosaugos srities ekspertą – pranešimui ar pokalbiui.
- Raskite tinkamą progą įteikti kolegoms jo asmeniniams pokyčiams skatinančią dovaną (gal gimtadienio proga, galbūt – didžiųjų metų švenčių proga, o gal – priimant naują kolegą į darbą) – daugkartinę gertuvę ir dėžutę pietums. Šiuo veiksmu ne tik paskatinsite savo darbuotojus gyventi sveikiau, taupiau, bet ir pakviesite prisidėti prie atliekų kiekio įmonėje sumažinimo, kai nebereikės išmesti kaskart parsineštų pietų vienkartinį dėžučių, maišelių arba tuščių vandens buteliukų ar sodos gėrimų skardinių.

Kai mažiau yra daugiau – kaip sutaupyti?

- Spausdintuvas. Nustatykite ir šalia spausdintuvo pateikite paprastas naudojimosi spausdintuvu taisykles: spausdinimas ant abiejų pusių / nebereikalingų dokumentų grąžinimas į atskirą padėklą papildomam spausdinimui / dokumentų naikinimas ir kt.
- Taip pat – priminkite kolegoms, kad spausdintuvas šiandien – tik būtiniausioms reikmėms, juolab – kai ir sutartys, ir sąskaitos, ir kiti formalūs dokumentai šiandien puikiai patvirtinami el. parašais be jokių originalių ranka raitomų parašų.

- Vizitinės. Ar jų tikrai šiandien reikia, kai kiekvienas ar dažnas mūsų turime LinkedIn, Twitter, Facebook ar esame randami su savo kontaktais įmonės tinklalapyje? Tad susitikimo metu iškart galime susidraugauti viename iš soc. tinklų – čia, dabar, be vizitinės kortelės ir jai pagaminti sunaudoto popieriaus. Dar viena idėjų, kaip galima tą pakeisti – turėti mini antspauduką su jūsų rekvizitais. Taip bus ir tvariau, ir įdomiau. Tik yra vienas minusas – tokie antspaudukai, nešiojami rankinėje / kelnų kišenėje, gali netyčia jas ištepti arba – prireikus, nebus ant ko tokio antspauduko uždėti.

- **Popieriniai rankšluosčiai ofise.** Šiandien jau tam yra ne viena alternatyva: daugkartiniai, į ruloną susukami rankšluostukai ar medvilninio rankšluosčio takelis su jį laikančia specialia stotele. Tokie rankšluosčiai yra skalbiami, naudojami daug kartų – ir atrodo estetiškai, ir nesukuria krūvos atliekų, kurių perdirbti nėra galimybės.

- **Kanceliarinės prekės.** Jei yra galimybių rinktis – rinkitės iš perdirbamų medžiagų gaminamas kanceliarines prekes, tą patį popierių, lengvai suyrančius maišus šiukšlėms, ekologiškas priemones ofiso valymui.

Žalieji įmonės lyderiai

Esame tikri, kad šiandien tarp kolegų tikrai turite ne tik vegetarų, veganų ir visokeriopų gamtos mylėtojų bei puoselėtojų, bet ir rūšiavimo namuose aktyvistų bei specialistų, kurie kolegoms ir patys galėtų papasakoti ne vieną edukuojančią istoriją apie tai, kaip maisto atliekas kompostuoja specialioje šiukšliadėžėje su sliekais, kodėl zero waste yra mūsų ateitis, kaip galima apsiskaičiuoti savo CO2 pėdsaką ir kodėl verta keliauti į darbą dviračiu ar dalijantis automobiliu su kolega.

Inicijuokite kolegas papasakoti apie save kitiems – juk tikrai turite vidinius komunikacijos kanalus: intranetą, socialinius tinklus, naujienlaiškus ir pan. O galbūt – tokios istorijos bus puiki proga pristatyti savo įmonę ir jos tvarumo iniciatyvas ir įkvepiančius pavyzdžius ir viešumai – savo klientams. Apie tai, kad tai svarbu ne tik jums, bet ir jūsų įmonėje dirbantiems kolegoms. O galbūt metų pabaigoje bus galima tokius herojus ir apdovanoti – už tvarumą, už žaliųjų idėjų sklaidą ar kolegų motyvavimą bei paskatinimą keistis, prisijungiant prie pokyčių. O galbūt ir naujus darbuotojus ilgainiui pritrauksite į savo įmonę būtent dėl to, kad estate tvarūs, atsakingi ir besirūpinantys aplinka, kurioje kuriate verslą ir dirbate kartu su kolegomis – ne mažiau kaip 5 dienas per savaitę, 8 val. per dieną – o gal tvariau, dalį laiko skirdami darbui iš namų.

Ir, žinoma – reguliariai klauskite savo darbuotojų idėjų ir pasiūlymų – jie visada ras ką jums pasiūlyti, kai už geriausią idėją, pritaikomą gyvai praktikoje, atsidėkosite kažkokiais paskatinančiais prizais, pietumis ar bilietų į kino filmą.

Nėra tikslo dirbti ir siekti tikslo vieniems – viską darykite kartu, su savo kolegomis. Padėkite žmonėms priimti teisingus sprendimus ir patys dalyvaukite juose – ne nuo naujų metų, ne nuo kito pirmadienio, bet nuo šiandien, „dabar“.

Seimas patvirtino: prekybininkai nuo liepos mėnesio turės apmokestinti ploniausius plastiko maišelius

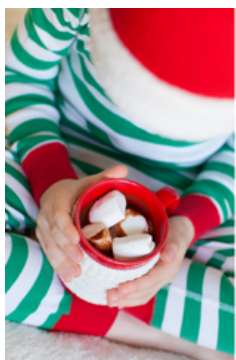
Seimas uždraudė prekybininkams nuo 2023 metų liepos neatlygintinai dalinti itin plonus permatomus plastiko maišelius – parlamentariai priėmė tai numatančias Pakuočių ir pakuočių atliekų įstatymo pataisas. Jau kitų metų vasarą maišeliai turės būti apmokestinti, išskyrus skirtus pakuoti šviežią mėsą ar žuvį bei jų produktus. Už neatlygintiną maišelių dalijimą grėstų įspėjimas arba baudos. Tikimasi, kad šis sprendimas padės skatinti vartotojus keisti apsipirkimo prekybos vietose įpročius, o verslus prisidėti prie plastiko taršos mažinimo, ieškant alternatyvų esamiems labai lengviems plastikiniams pirminių maišeliams.

„Plastikiniai maišeliai aplinką teršia visą savo gyvavimo ciklą – tiek gamybos proceso metu, kai jie gaminami iš neatsinaujinančių energijos išteklių, tiek tapę atliekomis. Dėl plastikinių maišelių neigiamo poveikio aplinkai atlikta daugybė mokslinių tyrimų, pagrindžiančių šių maišelių daromą žalą. Pavyzdžiui, pateikiami tyrimai, kad plastikinių maišelių gamybos metu susidaro šiltnamio efektą sukeliančios dujos, kurios, kaip žinoma, prisideda prie klimato kaitos. Taip pat pateikiami tyrimai, įrodantys, kad netinkamai pašalinti plastikiniai maišeliai užteršia vandenį, dirvožemį. Plastiką yra biologiškai neskaidomas, jis suyra į mikroplastiką (mažas, kietas, netirpias plastiko daleles), kuris patenka į vandenį, dirvožemį, žmogaus ir kitų gyvūnų organizmą, dreifuoja oru. Aktualu tai, kad plastikui suirus, mikroplastiko dalelių iš aplinkos pašalinti beveik nebeįmanoma“, – pažymi pasiūlymo iniciatoriai aiškinamajame rašte.

Priimtomis pataisomis siekiama sumažinti šių maišelių naudojimą bei neigiamą poveikį aplinkai. „Kiekvienais metais visame pasaulyje yra pagaminama 5 trilijonai plastikinių maišelių, o kiekvienam iš jų suirti gali prireikti daugiau nei 1000 metų. Beveik 513 mln. tonų plastiko atliekų kasmet patenka į vandenynus, o tarp jų ir plastikinių maišelių atliekos. Europos Komisijos duomenimis, plastikiniai maišeliai yra vienas iš dešimties dažniausiai išmetamų daiktų Europoje“, – pabrėžiama projekto aiškinamajame rašte.

Ar tikrai šių metų šventėms reikia dar vieno megztuko su kalėdiniais elniais? Tvary švenčių receptai.

Kaip ir kasmet, artėjantys švenčių džiaugsmas ne vienam mūsų kelia galvos skausmą ir aibes klausimų – ką padovanoti, kaip šiais metais išleisti mažiau, kaip šventes atšvęsti tvariau, nepaliekant po jų krūvos nesuvalgyto maisto ar kalno šiukšlių. Deja, iki švenčių miesto gatvėse, parduotuvėse įsivyrėja tikra dovanų pirkimo pasiutpolkė, tikėtai ir nėtikėtai ateina šventės ir dažniausiai scenarijus lieka toks pat kaip ir praėjusiais metais, su tyliu, viltinga mintimi – gal kitais metais bus kitaip... Bet visgi verta tą „kitą“ į savo švenčių tradicijas įvesti jau dabar, būtent dabar, pamažu rodant kitokį pavyzdį ir savo artimiesiems, draugams, pamažu keičiant ir savo paties švenčių įpročius vartoti mažiau.

Pradėkite nuo plano

Jau žinome, kad planas tinka viskam – tiek reguliariam vykimui į parduotuvę apsipirkti maisto, tiek planuojant didesnes išvykas. Tai padeda išvengti spontaniškų, neplanuotų pirkinių ir patirti nenumatytų išlaidų. Tad tikrai nepamaišys ir planas ruošiantis didžiosioms metų šventėms. Sudarykite sąrašą žmonių, kam planuojate daryti staigmenas dovanomis, suplanuokite, kokia tiksli išlaidų suma, kurią ketinate išleisti šiais metais – šventiniam stalui, papuošimams, dovanoms.

Mokykime tvarumo ir savo vaikus

Šiandien neretai yra taip, kad vaikai moko suaugusiuosius rūšiuoti atliekas, nes daug žinių ir praktikos šia tema gauna darželiuose, mokyklose, dalyvaudami įvairiose iniciatyvose šia tema. Bet švenčių tema – tai puiki proga mažiesiems perduoti mūsų vertybes, mūsų požiūrį į galimybę vartoti mažiau ir tvariau. Teko girdėti vieną dešimtmetį sakant: „Mama, aš parašysiu Kalėdų seneliui, kad dar atneštų ir futbolo pirštines, nes juk tada nereikės jų pirkti tau“. Išgirdus tokį vaiko pamąstymą turbūt reikėtų prisėsti ir nuoširdžiai su juo pakalbėti apie tai, kad šventės pirmiausiai – ne dovanojami daiktai, ne kuo didesnė eglutė, po kuria tų daiktų tilptų kuo daugiau, ne perteklinis vartojimas, bet pakili nuotaika, džiugios emocijos ir patys mažiausi stebuklai su artimais žmonėmis – tėvais, išsiilgusiais seneliais, šeimos draugais.

Jei praleisite progą su vaiku tokiam atviram pokalbiui, ilgainiui vaikai švenčių ims laukti – o gal jau ir laukia – tik dėl to, kad gaus dovanų iš skirtingų Kalėdų senelių – namuose, pas močiutę (tėčio), pas močiutę (mamos), darželyje ar mokykloje... O gal Kalėdų senelis dar buvo užsukęs pas tėtį ar mamą darbe? O tai kaip tas tikras Kalėdų senelis, gyvenantis Laplandijoje? O kiek yra vaikų, kuriuos tas belankstantis ir tą patį vaiką dovanomis skirtingose vietose džiuginantis senelis visai nebesuspės užsukti arba tiesiog pritrūks dovanų? Lygiai taip pat tai puiki proga įvesti ir dar vieną – aukojimo – tradiciją: vienišiesiems seneliams, gyvūnų globos namams, sergantiems mažyliams ar – kas aktualu šiandien labiausiai – kovojantiems Ukrainoje...

Visą straipsnį skaitykite **ČIA**.

Prisijunkite prie „Gamtos ateities“ sekėjų **LinkedIn** ir pirmieji sužinokite naujienas apie tvary ateitį.

in

Kelionė link tvarios ekonomikos prasideda nuo mažų žingsnių. Dažnai jie lieka nepastebėti. Mūsų „**LinkedIn**“ paskyra yra vieta, kurioje dalijamės pasaulio ir Lietuvos įmonių tvarumo istorijomis. Joje diskutuojame šiais klausimais:

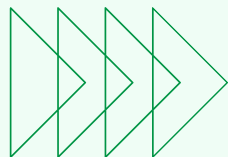
- Ar įmanoma atsisakyti netvaryų pakuočių?
- Kaip žengti pirmuosius žingsnius tvaresnės pakuotės link?
- Kokia yra žiedinės ekonomikos ateitis?

Mus sekite ČIA

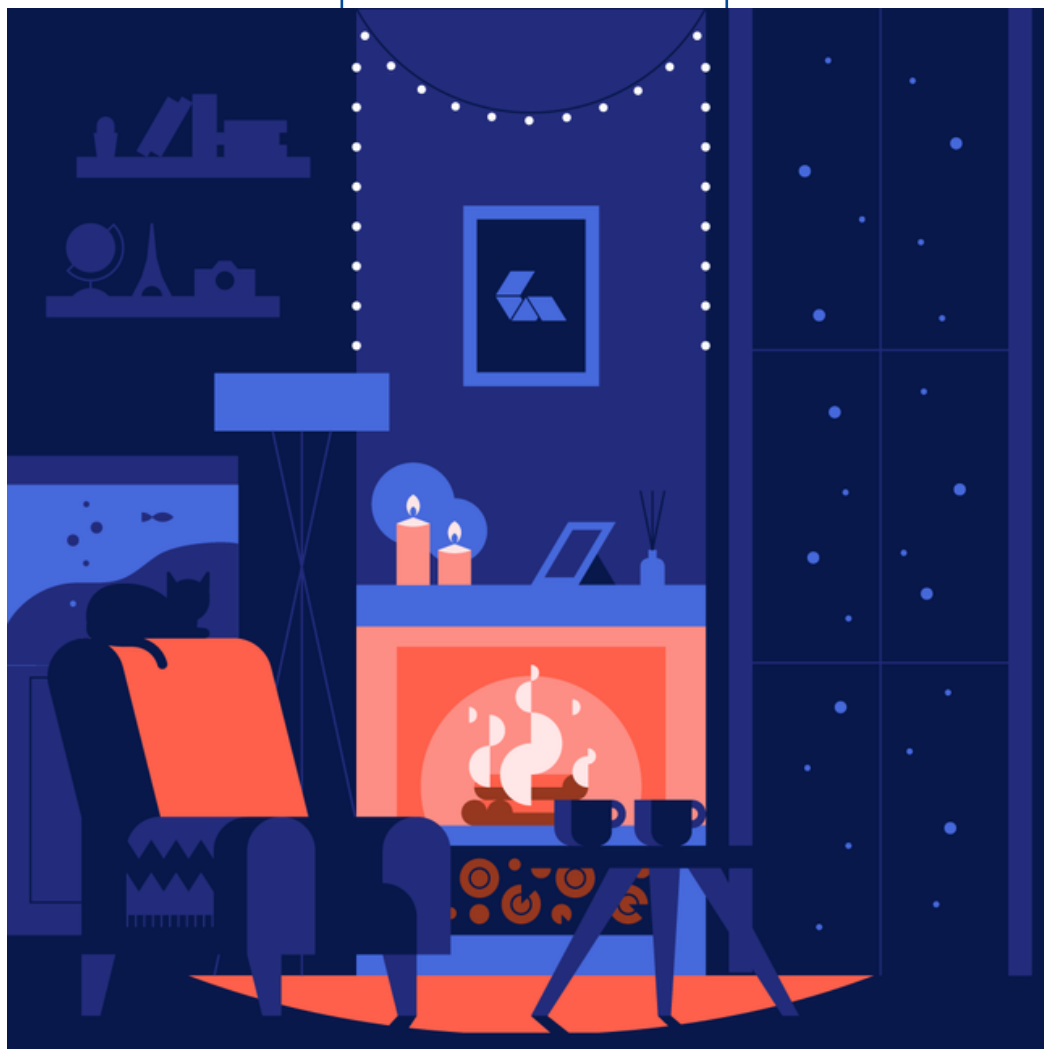
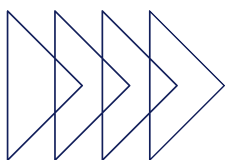
Priminimas ir skatinimas gyventi tvariau- Akmenės, Raseinių, Panevėžio miestų gyventojams - ant pakuočių atliekas surenkančių automobilių.

**Problemos, susijusios su atliekų (ne)rūšiovimu ir (ne)sąmoningu vartojimu gali ištirpti, jei viską aplink stebėsime akyliau, o žiūrėdami į didelį poveikslą visada matysime #daugiau nei tik didelį ledkalnį... ir svarbiausia - tikėsime, kad #GamtaTuriAteitį
O ką šiame paveiksle matote jūs?**

gamtosateitis.lt

Gražių ir išjaustų jums švenčių – linkime, kad išsibarstę po skirtingus miestus, šalis, šventėms visi susitiktumėte šiltuose namuose – bendriems prisiminimams, tradicijoms, skaniems ir ilgiems pašnekesiams, jaukiam ir prasmingam laikui kartu...

Vidinės ramybės, susitelkimo, atviro bendravimo bei supratimo, kas iš tiesų yra svarbu. Per šventes susigrąžintas bendrystės jausmas telydi Jus visus ateinančius metus, o galimybių susitikti gyvai būna tik daugiau.

Ačiū už bendrus darbus ir pasitikėjimą šiais metais – dar daugiau iššūkių kartu 2023!

GAMTOS ATEITIS

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

DRAUGAUKIME

Mus galite sekti ir LinkedIn socialiniame tinkle

Dar daugiau įdomių temų, naujovių apie pakuočių atliekų sektorių, atsakingą ir tvarų vartojimą, žiedinės ekonomikos principus ir kitas temas, kurios gali būti įdomios ne tik gamintojams / importuotojams, bet ir mums, kiekvienam, galinčiam asmeniškai prisidėti prie pokyčių aplinkosaugos srityje.

gamtosateitis.lt